

คำสรรกรมกริยาการิต

๔.๑ คำสรรกรมกริยากับคำกริยาการิต

คำสรรกรมกริยาเป็นประเภทหนึ่งของคำกริยา นักไวยากรณ์กลุ่มต่าง ๆ กล่าวถึงคำกริยาประเภทนี้โดยให้คำจำกัดความต่าง ๆ กัน ในที่นี้จะยกคำจำกัดความของพระยาอุปกิตศิลปสาร เพื่อแสดงคำจำกัดความตามแบบไวยากรณ์ดั้งเดิม คำจำกัดความของชอมสกี (Chomsky) เพื่อแสดงความคิดเห็นของนักไวยากรณ์ปริวรรต และคำจำกัดความของฟิลมอร์ (Fillmore) เพื่อแสดงความคิดเห็นของนักไวยากรณ์การก

๔.๑.๑ คำสรรกรมกริยาตามคำจำกัดความของพระยาอุปกิตศิลปสาร^๑

พระยาอุปกิตศิลปสารให้คำจำกัดความของคำสรรกรมกริยาว่า หมายถึงคำกริยาที่มีใจความไม่ครบบริบูรณ์ในตัว ต้องมีคำที่เป็นกรรมมารับข้างท้ายอีก เช่น เขาเห็น... เขาอยาก... คำ "เห็น" "อยาก" ในที่นี้มีใจความไม่ครบ คือ ไม่ทราบว่าจะเห็นอะไร และ อยากอะไร ต่อเมื่อมีกรรมมารับข้างท้ายว่า "เขาเห็นคน" หรือ "เขาอยากน้ำ" หรือ "เขาอยากนอน" ดังนี้จะได้ความเต็ม กริยาเช่นนี้เรียกว่า สรรกรมกริยา นั่นก็หมายความว่า สรรกรมกริยาของพระยาอุปกิตศิลปสารจะต้องมีนามวลีตามหลังคำกริยา

๔.๑.๒ คำสรรกรมกริยาตามคำจำกัดความของชอมสกี (Chomsky)^๒

^๑พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย อักษรวิธี วจวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๘๓-๘๔.

^๒Noam Chomsky, Aspects of the theory of Syntax (Cambridge: Massachusettes: MIT Press, 1965), p. 124.

สำหรับขอมสก็ คำกริยาที่ตรงกับคำสรรณกริยาของพระยาอุปกิตศิลปสาร คือ กริยาที่มี strict sub-categorization feature เป็น [+_____ NP] ซึ่งหมายความว่า เป็นกริยาที่จะต้องมีนามวลีตามหลังเสมอ

๔.๑.๓ การพิจารณาคำสรรณกริยาตามทฤษฎีไวยากรณ์การกของฟิลมอร์^๑ (Fillmore)

ฟิลมอร์ใช้กรอบการกเป็นเครื่องกำหนดคำกริยาประเภทต่าง ๆ -กรอบการกเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่ากริยาต้องเกิดกับคำนามที่มีการกอะไรบ้าง ถ้าเราพิจารณากริยาที่ตรงกับกำหนดของพระยาอุปกิตศิลปสารและของขอมสก็ว่าเป็นคำสรรณกริยา โดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์การกของฟิลมอร์ซึ่งพิจารณาความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาในแง่ของการกแล้ว สรรณกริยามีการกต่าง ๆ กัน ตัวอย่างเช่น

เขฆ่าใก้ ในประโยคนี้นามวลี "ใก้" เป็นผู้รับสภาพ (patient)

เขาอ่านใหนังสือ ในประโยคนี้นามวลี "ใหนังสือ" เป็นขอบเขต (range)

เขาหนัก ๕ ปอนด์ ในประโยคนี้นามวลี "๕ ปอนด์" เป็นปริมาณวัด (measure)

เขารักใลูก ในประโยคนี้นามวลี "ใลูก" เป็นเป้าหมาย (goal)

ในประโยคแรก นามซึ่งมีการกผู้รับสภาพคือ "ใก้" นั้น มีการเปลี่ยนสภาพ ในขณะที่ประโยคอื่น ๆ นามซึ่งมีการกขอบเขต ปริมาณวัด และ เป้าหมาย คือ "ใหนังสือ" "๕ ปอนด์" และ "ใลูก" ตามลำดับ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ และคำนามเหล่านี้เป็นเพียงแต่หน่วยเติมเต็ม (complement) ที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์ เช่น "ใหนังสือ" เป็นหน่วยเติมเต็มที่แสดงขอบเขตในประโยค "เขาอ่านใหนังสือ" "๕ ปอนด์" เป็นหน่วยเติมเต็มที่แสดงปริมาณวัดในประโยค "เขาหนัก ๕ ปอนด์" และ "ใลูก" เป็นหน่วยเติมเต็มที่แสดงเป้าหมายในประโยค "เขารักใลูก"

^๑Charles J. Fillmore, "Types of Lexical Information," in *Semantics*, ed. Danny D. Steinberg and Leon A. Jakobovits, (London: Cambridge University Press, 1970), p. 376.

๔.๒ คำสรรกรมกริยาการีต

ถ้านำคำสรรกรมกริยาการีตมาพิจารณาตามความคิดแบบการกของฟิลมอร์ จะเห็นได้ว่าคำสรรกรมกริยาการีตจะมีกรอบการกเป็น _____ AP นั่นคือ จะต้องมีการกระทำ ซึ่งเป็นผู้กระทำ และคำนามซึ่งเป็นผู้รับสภาพ อย่างไรก็ตามก็มิใช่คำสรรกรมกริยาการีตที่มีกรอบการกเป็น _____ AP จะเป็นคำสรรกรมกริยาการีตทุกคำ จะเป็นคำสรรกรมกริยาการีตได้ก็ต่อเมื่อคำนามที่มีการกเป็น P หรือผู้รับสภาพมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเนื่องมาจากการกระทำของกริยาเท่านั้น

การที่คำกริยาซึ่งมีกรอบการก _____ AP และ P เป็นผู้รับการกระทบ มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นคำกริยาการีตนั้น เพราะคำกริยาเหล่านี้แสดงเหตุการณ์ ๒ เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ และเป็นผล เช่น "เขาพังบ้าน" มีผู้กระทำคือ "เขา" และผู้รับสภาพ คือ "บ้าน" จากประโยคจะเห็นเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ และจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้รับสภาพ "บ้าน" ซึ่งมีความหมายที่เป็นผลคือ "บ้านพัง" ส่วนคำกริยาที่เกิดในประโยคที่มีผู้กระทำและผู้รับสภาพ แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของผู้รับสภาพจากการกระทำกริยา ก็จะไม่แสดงเหตุการณ์ ๒ เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเป็นผล เช่น "เขาหยิบปากกา" มีเหตุการณ์เดียว คำสรรกรมกริยาดังกล่าวนี้ก็มีใช้คำสรรกรมกริยาการีต

๔.๓ การศึกษาคำสรรกรมกริยาการีตในภาษาอังกฤษ

คำกริยาในลักษณะที่กล่าวไว้ใน ๔.๒ หรือที่ในวิทยานิพนธ์เรียกว่าคำสรรกรมกริยาการีตนั้น มีผู้ศึกษาไว้หลายคน โดยมากแล้วเป็นการศึกษาคำกริยาการีตในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีดังนี้คือ

๔.๓.๑ เชฟ (Chafe)^๑ ถือว่าคำกริยาการีต (causative verb) เป็นคำกริยาแปลงหมวด (derived verb) ซึ่งเป็นผลจากการใช้กฎการแปลงหมวด (derivational

^๑Wallace L. Chafe, Meaning and the Structure of Language, (Chicago: The University of Chicago Press, 1975), pp. 128-131.

rules) ซึ่งจะเปลี่ยนรากศัพท์ที่เป็นคำกริยาในหมวดขบวนการ (process verb) มาเป็นคำกริยาหมวดแสดงขบวนการ-การกระทำ (process-action verb) เช่นในประโยค "The dish broke." (จานแตก) คำกริยา "broke" เป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการ โดยมีคำนาม "the dish" เป็นผู้รับสภาพ (patient) ถ้าจะทำให้ประโยคนี้เป็นประโยคการริต ก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรากศัพท์ของคำกริยา ทำให้เป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการ-การกระทำดังในประโยค

"Linda broke the dish"

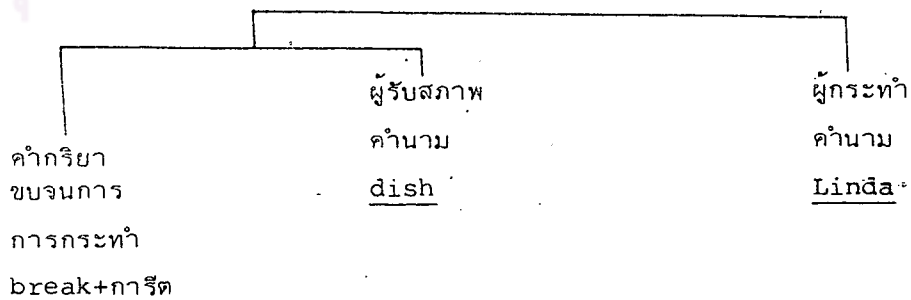
"ลินดาทำจานแตก"

คำกริยา broke "ทำแตก" เป็นคำกริยาการริต และเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการ-การกระทำ โดยนอกจากจะมี คำนาม the dish "จาน" เป็นผู้รับสภาพแล้วยังมีผู้แสดง (actor) ด้วยคือ Linda และคำว่า "broke" ในประโยคนี้ได้ผ่านกฎการแปลงหมวดซึ่งแปลงคำกริยา "broke" ซึ่งอยู่ในหมวดขบวนการมาเป็นคำกริยาการริต (causative verb) ซึ่งอยู่ในหมวดขบวนการ-การกระทำ กฎการแปลงหมวดคำกริยาให้เป็นการริตโดยการเปลี่ยนแปลงรากศัพท์ของเซฟ เป็นดังนี้

กฎการแปลงหมวด

คำกริยา	—————>	คำกริยา
ขบวนการ		ขบวนการ
<u>รากศัพท์</u>		การกระทำ
		<u>รากศัพท์ + การริต</u>

กฎนี้จะอ่านได้ว่า รากศัพท์ที่เป็นคำกริยาหมวดขบวนการ เมื่อผ่านกฎการแปลงหมวดให้เป็นการริตแล้ว คำกริยาจะเป็นคำกริยาที่แสดงทั้งขบวนการ-การกระทำ และจะต้องมีคำนามทั้งที่เป็นผู้แสดงและผู้รับสภาพในประโยคด้วย ดังจะเห็นได้จากตารางดังนี้



สรุปได้ว่า การศึกษาคำกริยาการีตของเซฟเป็นการศึกษาคำกริยาการีตที่เกิดในประโยคความเดียวเท่านั้น โดยอธิบายว่า คำกริยาการีตนั้นเป็นคำกริยาที่ผ่านกฎการแปลงหมวด ด้วยเหตุนี้คำกริยาการีตของเซฟจึงเป็นคำกริยาหมวดขบวนการ-การกระทำ จะมีคำกริยาหมวดขบวนการซึ่งพ้องรูปพ้องเสียงมาเป็นคู่ คือ

Linda broke the dish.

คู่กับ

The dish broke.

ดังนั้น การศึกษาคำกริยาการีตของเซฟจึงเป็นการศึกษาเพื่ออธิบายที่มาของคำกริยาสำหรับการแปลงหมวดของคำกริยานั้น ถึงแม้ว่าเซฟจะได้วางกฎการแปลงหมวดที่แสดงทิศทางของการแปลงหมวดคำจากคำกริยาแสดงขบวนการไปเป็นกริยาหมวดขบวนการ-การกระทำกลับไปสู่กริยาขบวนการก็ได้

๔.๓.๒ เจ เอ็ม แอนเดอร์สัน^๑ (J.M. Anderson) ได้ศึกษาเรื่องคำกริยาการีตว่าเป็นคำสรรณกริยาชนิดหนึ่งซึ่งต่างจากคำกริยาธรรมดา คือ เมื่อคำกริยาการีตเกิดในประโยคแล้วจะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) ของกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำกริยานั้น ๆ ของประธาน เช่น เขาฉีกหนังสือ คำกริยา "ฉีก" นั้น แอนเดอร์สันอธิบายว่าเป็นคำกริยาการีต เนื่องจาก "หนังสือ" ซึ่งเป็นกรรมมีการเปลี่ยนแปลงสภาพไป ส่วนประโยค "เขาอ่านหนังสือ" คำกริยา "อ่าน" เป็นคำสรรณกริยาธรรมดา ไม่ได้เป็นการีตเนื่องจาก "หนังสือ" ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแต่อย่างใด

แอนเดอร์สันยังได้กล่าวว่าคำสรรณกริยาการีตนี้ หลายคำจะมีคำอกรรมกริยาซึ่งมีความหมายเกี่ยวเนื่องถึงเหตุการณ์เดียวกัน ซึ่งคำอกรรมกริยาเหล่านี้อาจพ้องรูปพ้องเสียงกับคำสรรณกริยา เช่น

^๑John M. Anderson, The Grammar of Case Towards a Localist Theory, (Cambridge University Press, 1977), pp. 64-77.

The landscape has changed.

They have changed the landscape.

คำกริยา "change" ในประโยคแรกเป็นคำอกรรมกริยา ซึ่งมีความหมายเกี่ยวเนื่องกับคำสกรรมกริยาการิต "change" ในประโยคที่สอง และยังพ้องรูปพ้องเสียงกันด้วย แต่คำอกรรมกริยาบางคำที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกับคำสกรรมกริยาการิตก็มีรูปและเสียงต่างจากคำสกรรมกริยานั้น เช่น คำกริยา "die" ซึ่งเป็นคำอกรรมกริยา และ "kill" ซึ่งเป็นคำสกรรมกริยาการิตในประโยค

Bill died.

John killed Bill.

ที่ว่าคำอกรรมกริยามีความหมายเกี่ยวเนื่องกับคำสกรรมกริยาการิตนั้นหมายความว่าคำอกรรมกริยานั้นจะแสดงถึงเหตุการณ์ที่เป็นผลของการกระทำในประโยคที่มีคำสกรรมกริยาการิต

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็จะแบ่งคำสกรรมกริยาการิตเป็น ๒ ชนิด ตามแบบของ แอนเตอร์สัน และจะไม่ดูกำเนิดของคำสกรรมกริยาการิตตามแบบของเซฟ *

๔.๓.๓ ฮัลลiday^๑ (Halliday) มิได้ศึกษาถึงคำสกรรมกริยาการิตโดยตรง แต่ได้ศึกษาถึงเรื่องระบบของประโยค (system of clause) ทางด้านความหมายที่สัมพันธ์กันภายในประโยค (transitivity)^๒ ฮัลลiday แบ่งประโยคออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ก. ประโยคแสดง (extensive clause) คือ ประโยคที่มีคำกริยาแสดงการกระทำและประธานเป็นผู้กระทำกริยา เช่น Mary washed the clothes.

^๑M.A.K. Halliday, "Note on Transitivity and Theme in English: Part 1" Journal of Linguistics, Vol 3, (1967): pp. 37-81.

^๒พรพิลาศ เรื่องโซติริทีย์, "ประโยครับในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๒๔), หน้า ๑๐-๔๑.

ข. ประโยคสภาพ (intensive clause) คือ ประโยคที่มีคำกริยาแสดงสภาพ เช่น Mary washed the clothes.

เนื่องจากกรรมกริยาการิต จะเกี่ยวข้องกับประโยคแสดง (extensive clause) ของฮัลลีย์เดย์เท่านั้น ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่พูดถึงประโยคสภาพ (intensive clause) อีกต่อไป

สำหรับประโยคแสดงนั้น ฮัลลีย์เดย์ได้แบ่งประเภทของประโยคแสดงออกเป็น ๒ ประเภท คือ

ก. ๑ ประโยคก่อกำเนิด (effective clause) คือ ประโยคที่ต้องมีคำนามซึ่งมีบทบาทเป็นผู้แสดง (agent) และ/หรือเป้าหมาย (goal)^๑ เกี่ยวข้องกับคำกริยาเสมอ เช่น

- (๑) Mary washed the clothes.
- (๒) Mary washed (herself).
- (๓) The clothes washed (easily).

ประโยคที่ (๑) "Mary" เป็นผู้แสดง และ "the clothes" เป็นเป้าหมาย

ประโยคที่ (๒) "Mary" เป็นทั้งผู้แสดงและเป้าหมาย

ประโยคที่ (๓) "the clothes" เป็นเป้าหมาย และถือว่าผู้แสดงยังคงเกี่ยวข้องกับคำกริยา ถึงแม้ว่าจะไม่มีคำนามปรากฏ

ก. ๒ ประโยคบรรยาย (descriptive clause) คือประโยคที่มีคำนามซึ่งมีบทบาทเป็นผู้แสดง (agent) และ/หรือผู้ก่อเหตุ (initiator) และ/หรือผู้รับการกระทบ (affected) เกี่ยวข้องกับคำกริยาเสมอ เช่น

^๑การกเป้าหมาย (goal) ของฮัลลีย์เดย์ เป็นการกที่อาจเทียบได้กับผู้รับสภาพ (patient) ของฟิลมอร์

- (๑) Mary sat the baby up.
 (๒) The baby sat up.
 (๓) The baby was sat up (by Mary).

ประโยคที่ (๑) "Mary" มีบทบาทเป็นผู้ก่อเหตุ "the baby" มีบทบาทเป็นผู้รับการกระทบและผู้แสดงในขณะเดียวกัน

ประโยคที่ (๒) "the baby" มีบทบาทเป็นทั้งผู้ก่อเหตุ ผู้รับการกระทบ และผู้แสดง

ประโยคที่ (๓) "the baby" มีบทบาทเป็นทั้งผู้รับการกระทบ และ ผู้แสดง ถึงแม้จะไม่มีคำนามที่มีบทบาทเป็นผู้ก่อเหตุปรากฏ ก็ถือว่าผู้ก่อเหตุยังคงเกี่ยวข้องกับคำกริยา

ฮัลลีย์ยังได้แบ่งประเภทของประโยคแสดงโดยพิจารณาบทบาทของหน่วยประธานในประโยคก่อนผล และในประโยคบรรยายเป็นเกณฑ์ได้ ๓ ประเภท คือ

ก.๑.๑ ประโยคก่อกิริยา (operative clause)

ประโยคก่อนผลที่ประธานมีบทบาทเป็นผู้แสดง คล้ายคลึงกับบทบาทผู้ก่อเหตุของประธานในประโยคบรรยาย เพราะเป็นผู้ก่อให้เกิดกริยาเช่นเดียวกัน ดังนั้น ฮัลลีย์จึงเรียกประโยคก่อนผล และประโยคบรรยายซึ่งประธานมีบทบาทดังกล่าวว่าประโยคก่อกิริยา (operative clause) เช่น

- (๑) ประธานที่มีบทบาทผู้แสดงในประโยคก่อนผล เช่น
Mary washed the clothes. ("Mary" มีบทบาทเป็นผู้แสดง)
- (๒) ประธานที่มีบทบาทผู้ก่อเหตุในประโยคบรรยาย เช่น
Mary sat the baby up. ("Mary" มีบทบาทเป็นผู้ก่อเหตุ)

ก.๑.๒ ประโยคกลาง (middle clause)

ฮัลลิตีจัดประโยคก่อนผลที่ประธานมีบทบาทเป็นทั้งผู้แสดงและเป้าหมาย ซึ่งคล้ายกับบทบาทผู้ก่อเหตุ ผู้รับการกระทบ และผู้แสดงของประธานในประโยคบรรยาย เป็นประโยคกลาง คือ

(๑) ประธานที่มีบทบาทเป็นทั้งผู้แสดงและเป้าหมายในประโยคก่อนผล เช่น

Mary washed. ("Mary" เป็นทั้งผู้แสดงและเป้าหมาย)

(๒) ประธานที่มีบทบาทเป็นทั้งผู้ก่อเหตุ ผู้รับการกระทบ และผู้แสดงในประโยคบรรยาย เช่น

The baby sat up. ("the baby" เป็นทั้งผู้รับการกระทบและผู้แสดง)

ก.๑.๓ ประโยครับ (receptive clause)

ฮัลลิตีให้ประโยคก่อนผลที่ประธานมีบทบาทเป็นเป้าหมาย และประโยคบรรยายที่ประธานมีบทบาทเป็นทั้งผู้รับการกระทบและผู้แสดง เป็นประโยครับ เช่น

(๑) ประธานที่มีบทบาทเป้าหมายในประโยคก่อนผล เช่น

The clothes washed easily. ("the clothes" เป็นเป้าหมาย)

(๒) ประธานที่มีบทบาทเป็นทั้งผู้รับการกระทบและผู้แสดงในประโยคบรรยาย

The baby was sat up. ("the baby" เป็นผู้รับการกระทบและผู้แสดง)

สรุปแล้ว ฮัลลิตีแบ่งประโยคแสดงออกเป็นดังนี้ คือ *

๑. ประโยคแสดงแบ่งได้เป็น

๑.๑ ประโยคก่อนผล

- ๑.๑.๑ ประโยคก่อกิริยา
 ๑.๑.๒ ประโยคกลาง
 ๑.๑.๓ ประโยครับ
- ๑.๒ ประโยคบรรยาย
- ๑.๒.๑ ประโยคก่อกิริยา
 ๑.๒.๒ ประโยคกลาง
 ๑.๒.๓ ประโยครับ

จากการศึกษาของฮัลลีย์ คำกริยาที่เกิดในประโยคแสดงก็คือ คำกริยาชนิดการ
 แสดง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่มตามการปรากฏในประโยคแสดงประเภทก่อนผล และ บรรยาย
 นั่นคือ

คำกริยากลุ่ม ๑ ได้แก่คำกริยาที่ปรากฏในประโยคบรรยายเท่านั้น ไม่ปรากฏในประโยคก่อนผล
 คำกริยากลุ่มนี้ทุกคำจะปรากฏในประโยคกลางเสมอ แต่อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏในประโยค
 ก่อกิริยาหรือประโยครับก็ได้ จึงอาจแบ่งคำกริยากลุ่มนี้ออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

ก. คำกริยาที่จะปรากฏเฉพาะในประโยคกลาง ไม่ปรากฏในประโยคก่อกิริยา
 และประโยครับ

ข. คำกริยาที่ปรากฏทั้งในประโยคก่อกิริยา ประโยคกลาง และประโยครับ
 ตัวอย่างของคำกริยากลุ่มนี้ เช่น

	ก่อกิริยา (operative)	กลาง (middle)	รับ (receptive)
ประโยคบรรยาย (descriptive clause)	- - - John opened the door. He marched the prisoners.	He smiles. The bird flies. The water boils. The door opened. The prisoners marched.	- - - The door was opened. The prisoners were marched.

คำกริยา "smiles" "flies" และ "boils" จัดเป็นกลุ่ม ก. ส่วน "opened" "marched" จัดเป็นกลุ่ม ข.

คำกริยากลุ่ม ๒ ได้แก่ คำกริยาที่จะปรากฏในประโยคก่อนหน้านั้น ไม่ปรากฏในประโยคบรรยาย คำกริยากลุ่มนี้ทุกคำจะปรากฏในประโยคก่อนกริยาและประโยครับเสมอ แต่อาจหรือไม่ปรากฏในประโยคกลางก็ได้ จึงอาจแบ่งคำกริยากลุ่มนี้ออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

ก. คำกริยาที่จะปรากฏในประโยคก่อนกริยา และประโยครับเท่านั้น ไม่ปรากฏในประโยคกลาง

ข. คำกริยาที่ปรากฏทั้งในประโยคก่อนกริยา ประโยคกลาง และประโยครับ

ตัวอย่างของคำกริยาเหล่านี้ เช่น

	ก่อนกริยา	กลาง	รับ
ประโยคก่อนผล (effective clause)	He killed her.	-	She was killed.
	He told John the facts.	-	The facts can't be told.
	She washed the clothes.	Mary washed.	The clothes washed easily.

คำกริยา "told" "killed" เป็นกริยากลุ่ม ก. ส่วน "washed" เป็นกลุ่ม ข.

จากการศึกษาของฮัลลีย์ เดย์ สามารถทำให้เห็นได้ว่า คำกริยาที่กำหนดให้เป็นคำสรรกรมกริยาการิตในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อยู่ในคำกริยาทั้ง ๒ กลุ่มใหญ่ของประโยคบรรยายและประโยคก่อนผล ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในเรื่องการวิเคราะห์คำสรรกรมกริยาการิต



๔.๔ คำสรรกรมกริยาการิตในภาษาไทย

คำสรรกรมกริยาในภาษาไทย เมื่อเกิดในประโยคจะต้องตามด้วยนามวลีซึ่งอาจหมายถึงนามคำเดียวหรือนามวลีก็ได้ เช่น

เขาอ่านหนังสือ
ฉันรักเธอ
เธอเปิดประตู
เขากินข้าวเข้า
เขารักสัตว์ทุกชนิด
เขาเปิดประตูบานใหญ่

คำนาม หนังสือ, เธอ, ประตู และนามวลี ข้าวเข้า, สัตว์ทุกชนิด, ประตูบานใหญ่ ถือว่าเป็นกรรมซึ่งเกิดในประโยคซึ่งมีคำสรรกรมกริยา

คำสรรกรมกริยาการิตที่เกิดในประโยคการิตที่เป็นประโยคเดียวในภาษาไทย ก็มีลักษณะเหมือนกับคำสรรกรมกริยาที่เกิดในประโยคคอกการิต คือ จะเขียนกรอบประโยคได้เป็น [+ _____ NP] นั่นคือ เมื่อคำสรรกรมกริยาเกิดในประโยคจะต้องตามด้วยนามวลีเสมอ แต่ลักษณะที่แตกต่างกันของคำสรรกรมกริยาการิตที่เกิดในประโยคความเดียวกับคำสรรกรมกริยาอการิตก็คือ นามวลีที่ตามหลังคำสรรกรมกริยาการิตจะมีการกเป็นผู้รับสภาพ (Patient = P) เท่านั้น นั่นคือ มีกรอบการกเป็น _____ AP เช่น

เขาเปิดประตู
เขาฆ่าไก่
เขาฉีกกระดาษ

คำนาม "เขา" มีการกเป็นผู้กระทำ (A) ส่วนคำนาม "ประตู" "ไก่" "กระดาษ" มีการกเป็นผู้รับสภาพ (P) นั่นคือ "เขา" เป็นผู้กระทำอาการอย่างหนึ่งกับ "ประตู" "ไก่" และ "กระดาษ" ทำให้มีผลกระทบกับผู้รับสภาพ แต่นามวลีที่ตามหลังคำสรรกรมกริยาอการิต อาจมีการกเป็นขอบเขต (range), ปริมาณวัด (measure) หรือเป้าหมาย (goal)

เช่น "เขาอ่านหนังสือ" "หนังสือ" เป็นขอบเขต

เขาสูง ๖ ฟุต "๖ ฟุต" เป็นปริมาณวัด

เขารักลูก "ลูก" เป็นเป้าหมาย เป็นต้น



นอกจากคำนามที่ตามหลังคำสรรพนามกริยาการิตมีการก เป็นผู้รับสภาพแล้ว ผู้รับสภาพนั้นยังต้องมีการเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำของประธานอีกด้วย

๔.๕ ประเภทของคำสรรพนามกริยาการิตในภาษาไทย

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะกำหนดประเภทคำสรรพนามกริยาการิตในภาษาไทยตามแบบของแอนเดอร์สัน^๑ ตามแนวความคิดนี้ คำสรรพนามกริยาการิต แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) คำสรรพนามกริยาการิตที่มีคำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียง .

๑. เขาเปิดประตู

ประตูเปิด

๒. เขาพັงบ้าน

บ้านพັง

(๒) คำสรรพนามกริยาการิตที่ไม่มีคำอกรรมกริยาพ้องรูปพ้องเสียงแต่มีคำอกรรมกริยาที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องแสดงผลของคำสรรพนามกริยาการิตนั้น เช่น

๑. เขาฆ่าไก่

ไก่ตาย

๔.๖ คำสรรพนามกริยาการิตที่มีคำอกรรมกริยาพ้องรูปพ้องเสียง

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย คำสรรพนามกริยาการิตที่มีคำอกรรมกริยาพ้องรูปพ้องเสียงนั้นมีอยู่ ๔๒ คำ^๒ เช่น

^๑ หน้า ๔๔-๔๖ .

^๒ ภาคผนวก หน้า ๗๗-๗๘ .

เขาฟังบ้าน

เขาปิดประตู

เขาเปิดประตู

เขากางร่ม

เขาโค่นต้นไม้

เขาดับไฟ

คำกริยา "ฟัง" "ปิด" "เปิด" "กาง" "โค่น" และ "ดับ" ในประโยคตัวอย่าง เป็นคำสรรกรมกริยาการิต ซึ่งมีคำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียงเกิดได้ คือ

เขาฟัง

ประตูปิด

ประตูเปิด

ร่มกาง

ต้นไม้โค่น

ไฟดับ

เป็นต้น

๔.๖.๑ การวิเคราะห์คำสรรกรมกริยาการิตที่มีคำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียงเกิดได้

การศึกษาเรื่องคำสรรกรมกริยาการิตนี้ จะศึกษาตามแบบของฮัลลiday^๑ ที่ศึกษาถึงเรื่องระบบของประโยค ในภาษาไทย ก็สามารถแบ่งประโยคออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ ได้ตามแบบของฮัลลiday คือ

ก. ประโยคแสดง เช่น เขาอาบน้ำจุก

ข. ประโยคสภาพ เช่น เธอสวย

ในการศึกษาคำสรรกรมกริยาการิตนี้ ประโยคที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะเป็นประโยคที่เป็นประโยคแสดงเท่านั้น ดังนั้น จะไม่กล่าวถึงประโยคสภาพ ประโยคแสดงสามารถแบ่ง

ออกเป็น

๑. ประโยคก่อนผล ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ ๓ ชนิด เช่นเดียวกัน คือ
 - ๑.๑ ประโยคก่อนกริยา เช่น เขาอาบน้ำลูก
 - ๑.๒ ประโยคกลาง เช่น เขาอาบน้
 - ๑.๓ ประโยครับ เช่น เด็กอาบน้่าง่าย
๒. ประโยคบรรยาย ซึ่งแบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ ๓ ชนิด เช่นเดียวกัน คือ
 - ๑.๑ ประโยคก่อนกริยา เช่น เขาโค่นต้นไม้
 - ๑.๒ ประโยคกลาง เช่น ต้นไม้โค่น
 - ๑.๓ ประโยครับ เช่น ต้นไม้ถูกโค่น

จากการแบ่งประเภทของประโยคดังนี้ คำกริยาที่เกิดในประโยคแสดง ก็คือคำกริยาชนิดการแสดงซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม ตามการปรากฏในประโยคแสดงประเภทก่อนผล และบรรยาย นั่นคือ

คำกริยากลุ่มที่ ๑ ได้แก่คำกริยาที่ปรากฏในประโยคบรรยายเท่านั้น ไม่ปรากฏในประโยคก่อนผล คำกริยากลุ่มนี้ทุกคำ จะปรากฏในประโยคกลางเสมอ แต่อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏในประโยคก่อนกริยาหรือประโยครับก็ได้ จึงอาจแบ่งคำกริยากลุ่มนี้ออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

ก. คำกริยาที่จะปรากฏเฉพาะในประโยคกลาง ไม่ปรากฏในประโยคก่อนกริยาและประโยครับ

(ข) คำกริยาที่ปรากฏทั้งในประโยคก่อนกริยา ประโยคกลาง และประโยครับ ตัวอย่างของคำกริยากลุ่มนี้ เช่น

	ก่อกิริยา	กลาง	รับ
ประโยคบรรยาย	ก)	-	-
	ข)	เขาโคนต้นไม้ เขากลิ่งลูกบอล เขาระเบิดภูเขา	ต้นไม้โคน ลูกบอลกลิ่ง ภูเขาระเบิด

คำกริยา "ยืม" "บิน" และ "เดือด" จัดเป็นกลุ่ม ก. ส่วน "โคน" "กลิ่ง" และ "ระเบิด" จัดเป็นกลุ่ม ข.

คำกริยาในกลุ่มนี้ ถ้าพิจารณาก็จะเห็นว่าคำกริยา "โคน" "กลิ่ง" และ "ระเบิด" เป็นคำกริยาการิต เนื่องจากว่าในประโยคมีผู้แสดง (agent) และ ผู้รับสภาพหรือผู้รับการกระทบ (affected) และยังมีการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้รับสภาพด้วย ดังนั้น จึงถือว่าคำกริยา กลุ่มที่ ๑ข เป็นคำสรรกรมกริยาการิต และถ้าจะดูตามลักษณะคำสรรกรมกริยาของแอนเตอร์สัน ก็จัดได้ว่าเป็นคำสรรกรมกริยาการิตชนิดที่มีคำสรรกรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียง เกิดได้

คำกริยาในกลุ่มที่ ๒ ได้แก่ คำกริยาที่จะปรากฏในประโยคก่อนผลเท่านั้น ไม่ปรากฏในประโยคบรรยาย คำกริยาในกลุ่มนี้ทุกคำจะปรากฏในประโยคก่อนกริยาและประโยครับเสมอ แต่อาจหรือไม่ปรากฏในประโยคกลางก็ได้ จึงอาจแบ่งคำกริยาในกลุ่มนี้ออก เป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

ก. คำกริยาที่จะปรากฏในประโยคก่อนกริยา และประโยครับเท่านั้น ไม่ปรากฏในประโยคกลาง

ข. คำกริยาที่ปรากฏทั้งในประโยคก่อนกริยา ประโยคกลาง และประโยครับ

ตัวอย่างของคำกริยาเหล่านี้ เช่น

	ก่อกิริยา	กลาง	รับ
ประโยคก่อนผล	ก) เขากินขนม	-	ขนมที่กินอร่อย
	เขาบอกเธอเรื่องนี้	-	เรื่องนี้บอกใครไม่ได้
	เขาฆ่าเธอ	-	เธอถูกเขาฆ่า
	ข) เขาอาบน้ำจุก	เขาอาบน้ำ	จุกคนนี้อาบน้ำง่าย
	เธอนวดยาย	เธอกำลังนวด (ตัวเอง)	ยายกำลังนวด

คำกริยา "กิน" "ฆ่า" "บอก" เป็นกริยากลุ่ม ก. ส่วน "อาบน้ำ" "นวด" เป็นกลุ่ม ข.

คำกริยาในกลุ่มนี้ ถ้าพิจารณาว่าคำใดเป็นกรรมกริยาการิตแล้ว จะเห็นได้ว่าในกลุ่ม ๑ก มีคำกริยาบางคำที่มีทั้งผู้แสดงและผู้รับสภาพ^๑ ซึ่งเป็นผู้รับการกระทบ (affected) ด้วย แต่ก็มีคำกริยาในกลุ่ม ๑ก อีกพวกหนึ่งซึ่งผู้รับสภาพมิได้เป็นผู้รับการกระทบ คำกริยาในกลุ่มแรกที่เป็นผู้รับการกระทบนั้น เป็นคำกริยาซึ่งแสดงให้เห็นเหตุการณ์ ๒ เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ และ เหตุการณ์ที่เป็นผลซึ่งบังเกิด หรือมีผลกระทบกับผู้รับสภาพ ในประโยค "เขาฆ่าเธอ" "ฆ่า" แสดงเหตุการณ์ ๒ เหตุการณ์ คือ เขาทำอาการอย่างหนึ่ง ที่เรียกว่า ฆ่า ซึ่งมีผลกระทบกับเธอซึ่งมีผลเป็นผู้รับสภาพ ทำให้เธอเกิดสภาพเปลี่ยนแปลงไป คือ เธอตาย คำกริยา "บอก" ในประโยค "เขาบอกเธอเรื่องนี้" แม้ว่าจะมี "เธอ" เป็นเป้าหมาย แต่เป้าหมายนี้ก็มิได้เป็นผู้รับการกระทบ และ กริยา "บอก" ก็ไม่มีความหมายของ เหตุการณ์ที่เป็นผลแฝงอยู่ ดังนั้น "บอก" จึงมิใช่กรรมกริยาการิต

^๑อัลลีเคย์จะเรียกการกนี้ว่าเป้าหมาย ในที่นี้ผู้วิจัยจะใช้การกของฟิลมอร์ที่เทียบเท่า คือ ผู้รับสภาพ (Patient) เพื่อให้คำอธิบายในเรื่องการิตชัดเจนและไม่สับสน

ฮัลลิเคยได้พูดถึงประโยคก่อนผลอีก ๒ แบบซึ่งมีลักษณะที่อาจใช้มาช่วยยืนยันว่า คำกริยากลุ่ม ๒ ซึ่งเกิดในประโยคก่อนผลนั้นสามารถพิจารณาเป็นสกรรมกริยาการิต และ สกรรมกริยาอการิตได้ นั่นก็คือ ฮัลลิเคยพูดถึงประโยค

เขาทำขนมอร่อย

เขาทุบกระเจกแตก

ว่าประโยคแรก เป็นประโยคซึ่งมีคำวิเศษณ์ "อร่อย" ต่อท้าย และทำให้ประโยคนี้มีความหมาย บ่งลักษณะบรรยาย (depictive) กล่าวคือ "อร่อย" เป็นลักษณะบรรยายที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับ อากา "ทำ" ขมนั้น ในประโยค "เขาทุบกระเจกแตก" คำวิเศษณ์ "แตก" ที่ต่อท้ายประโยค มีความหมายบ่งลักษณะที่เป็นผล (resultative) ของการกระทำ กล่าวคือ "แตก" เป็นลักษณะ ผลที่เกิดภายหลังจากอาการ "ทุบ" การที่กริยาในกลุ่ม ๒ ซึ่งเป็นกริยาที่เกิดในประโยค ก่อนผลสามารถเกิดในประโยคที่มีการบ่งลักษณะ (attributive) แตกต่างกันเป็น ๒ อย่าง ดังกล่าวมานี้ ทำให้เชื่อได้ว่า กริยากลุ่ม ๒ นั้น สามารถแยกเป็นกลุ่มย่อยได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ สกรรมกริยาการิต (ตรงกับกริยาที่อาจเกิดในประโยคก่อนผลที่บ่งลักษณะผล) และสกรรมกริยา อการิต (ตรงกับกริยาที่อาจเกิดในประโยคก่อนผลที่บ่งลักษณะบรรยาย) ได้

สรุปแล้ว คำสกรรมกริยาการิต ถ้าศึกษาโดยแบ่งตามฮัลลิเคยแล้ว เป็นดังนี้คือ

๑. คำสกรรมกริยาการิตที่เกิดในประโยคบรรยาย จะเป็นคำกริยาที่ปรากฏได้ ทั้งในประโยคก่อนกริยา ประโยคกลาง และ ประโยครับ เช่น

	ก่อนกริยา	กลาง	รับ
ประโยคบรรยายที่มี คำสกรรมกริยาการิต	เขาโคนต้นไม้ เขากลิ้งลูกบอล เขาระเบิดภูเขา เขาระบายข้าว เขากลัด เข็มกลัดที่ปัก เสื้อ	ต้นไม้โคน ลูกบอลกลิ้ง ภูเขาระเบิด ข้าวระบายทั่วเมือง เข็มกลัดที่ปัก เสื้อ	ต้นไม้ถูกโคน ลูกบอลนี้กลิ้งไม่ได้ ภูเขาถูกนั้นระเบิดยาก ข้าวแบบนี้ระบายเร็ว เข็มกลัดนี้กลัดยาก

ประธานของคำกริยาการิตในประโยคก่อกิริยา คือ "เขา" เป็นผู้ก่อเหตุ ส่วนกรรม คือ ต้นไม้ ลูกบอล ภูเขา ข้าว และ เข็มกลัด มีบทบาทเป็นผู้รับสภาพที่เป็นผู้รับการกระทบและเป็นผู้แสดงด้วยในขณะเดียวกัน

ประธานในประโยคกลางคือ ต้นไม้ ลูกบอล ภูเขา ข้าว และ เข็มกลัด มีบทบาทเป็นทั้งผู้ก่อเหตุ ผู้รับการกระทบ และผู้แสดง

ส่วนประธานในประโยครับมีบทบาทเป็นผู้รับการกระทบและผู้แสดง ถึงแม้จะไม่มีคำนามที่มีบทบาทเป็นผู้ก่อเหตุปรากฏ ก็ถือว่าผู้ก่อเหตุเกี่ยวข้องกับคำกริยา

๒. คำสรรกรมกริยาการิตที่เกิดในประโยคก่อกผล จะเป็นคำกริยาที่ปรากฏในประโยคก่อกิริยา และ ประโยครับเท่านั้น เช่น

	ก่อกิริยา	กลาง	รับ
ประโยคก่อกผลที่มีคำสรรกรมกริยาการิต	เขาย่ำ เธอ	-	เธอถูก (เขา)ย่ำ
	เขากระชากผ้าม่าน	-	ผ้าม่านถูก (เขา)กระชากขาด
	เขากลบหลุม	-	หลุมถูก (เขา)กลบเรียบร้อย
	เขากลั่นน้ำ	-	น้ำนี้ (เขา)กลั่นแล้ว
	ควายขวิดเขา	-	เขาถูก (ควาย)ขวิด

ประธานของคำกริยาการิตในประโยคก่อกิริยา "เขา" และ "ควาย" เป็นผู้แสดง ส่วนกรรม "เธอ" "ผ้าม่าน" "หลุม" "น้ำ" และ "เขา" มีบทบาทเป็นเป้าหมาย

ประธานในประโยครับมีบทบาทเป็นเป้าหมาย ส่วนผู้แสดงนั้นอาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ แต่ถึงแม้จะไม่ปรากฏ ก็ยังมีความหมายเกี่ยวข้องกับคำกริยาอยู่

จากการศึกษาคำสรรกรมกริยาการิตโดยแบ่ง เป็นกลุ่มตามแบบของฮัลลิเดย์ ทำให้เห็นว่าแบ่งออก เป็น ๒ ประเภทเช่นเดียวกับของแอนเดอร์สัน คือ คำสรรกรมกริยาการิตที่มี

คำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียงกันกับคำสกรรมกริยาการิตที่ไม่มีคำอกรรมกริยาพ้องรูปพ้องเสียงกัน แต่ฮัลลีย์เคยได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า คำสกรรมกริยาการิตแบบนั้น ๆ สามารถจะเกิดในประโยคแบบไหนได้อีกบ้าง



สรุปได้ว่า คำสกรรมกริยาการิต แบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ

๑. คำสกรรมกริยาการิตที่มีคำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียงกันได้
๒. คำสกรรมกริยาการิตที่ไม่มีคำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียงกัน

จากการแบ่งคำสกรรมกริยาการิตเป็น ๒ ชนิดดังกล่าวแล้ว ยังสามารถแสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติของกริยา ๒ ชนิดว่ามีคุณสมบัติต่างกันในการเกิดในรูปประโยคต่าง ๆ ได้ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เป็นการศึกษาตามการศึกษาของฮัลลีย์ ซึ่งจะเห็นได้จากตารางข้างล่างนี้

	ก่อกิริยา	กลาง	รับ
ประโยคบรรยายที่มีคำสกรรมกริยาการิต	เขากลิ่งลูกบอล เขามจเรือ เขาปิดประตู เขาโยกเก้าอี้	ลูกบอลกำลังกลิ่ง เรือกำลังมจ ประตูปิดเอง เก้าอี้กำลังโยก	ลูกบอลนี้กลิ่งไม่ได้ เรือมจแล้ว ประตูปิดลำบาก เก้าอี้โยกไม่ได้
ประโยคก่อกผลที่มีคำสกรรมกริยาการิต	เขาจัดประตู เขาจัดหนังสือ เขาเจาะมะม่วง เขาเชือดไก่	- - - -	ประตูถูกจัด หนังสือจัดเรียบร้อย มะม่วงถูกเจาะ ไก่ถูกเชือด

จะเห็นได้ว่า คำสกรรมกริยาการิตประเภทที่มีคำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียงจะเป็นคำกริยาที่สามารถปรากฏในประโยคบรรยายแบบก่อกิริยา ประโยคกลาง และ ประโยครับได้ทั้งหมด ส่วนคำสกรรมกริยาการิตที่ไม่มีคำอกรรมกริยาที่พ้องรูปพ้องเสียงกันซึ่งจะปรากฏได้เฉพาะในประโยคก่อกผลแบบก่อกิริยา และในประโยครับเท่านั้น จะเป็นคำสกรรมกริยาการิต